

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.013.43(4+73)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14011101>

Досвід формування полікультурної компетентності в ЗВО Європи та США: можливості реалізації в Україні

Віталій Олександрович Глухота

Аспірант кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, Україна, 36000, <https://orcid.org/0000-0001-8152-9712>

Прийнято: 19.10.2024 | Опубліковано: 29.10.2024

Анотація. У статті розглянуто досвід формування полікультурної компетентності у закладах вищої освіти (ЗВО) країн Європи та США з акцентом на можливості його адаптації в українському освітньому середовищі. Полікультурна компетентність визначається як комплекс навичок, знань і вмінь, які сприяють міжкультурній взаємодії, розвитку толерантності та інтеграції у багатокультурне середовище. Аналізуються провідні методи та освітні практики, що застосовуються в європейських та американських університетах, зокрема, програми міжкультурних обмінів, інтерактивні навчальні курси, а також дистанційні освітні технології. З'ясовано, що в Україні основними проблемами є відсутність стандартизованих підходів для оцінювання рівня полікультурної компетентності та недостатня підготовка викладачів до роботи в багатокультурних аудиторіях. Підкреслено необхідність адаптації

міжнародного досвіду до національних реалій, зокрема шляхом розробки нових програм підготовки викладачів, інтеграції курсів з міжкультурного спілкування та реалізації програм академічної мобільності для студентів. У статті пропонується модель впровадження полікультурної освіти, що враховує український контекст, потреби студентів та глобальні тренди. Акцентовано на важливості розвитку дистанційного та інтерактивного навчання, що забезпечить доступ до міжкультурного досвіду для студентів, незалежно від їхнього місця проживання. Окрім цього, стаття містить рекомендації щодо створення нормативно-правової бази для підтримки полікультурної освіти в Україні та її узгодження з міжнародними стандартами вищої освіти.

Ключові слова: полікультурна компетентність, вища освіта, міжкультурна комунікація, полікультурна освіта, міжнародний досвід, адаптація освітніх програм, академічна мобільність, дистанційне навчання, викладацька підготовка, Україна.

Experience in developing multicultural competence in higher education institutions of Europe and the USA: opportunities for implementation in Ukraine

Vitalii Hlukhota

Postgraduate Student at the Department of Geography, Methods of Teaching and Tourism., Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Ostrohradskyi St., 2, Poltava, Ukraine, 36000, <https://orcid.org/0000-0001-8152-9712>

Abstract. The article explores the experience of developing polycultural competence in higher education institutions (HEIs) in Europe and the USA, with an

emphasis on the potential for its adaptation within the Ukrainian educational context. Polycultural competence is defined as a set of skills, knowledge, and abilities that promote intercultural interaction, tolerance development, and integration into a multicultural environment. The study analyzes leading methods and educational practices applied in European and American universities, including intercultural exchange programs, interactive courses, and distance education technologies.

It is identified that the main challenges in Ukraine are the absence of standardized approaches for assessing the level of polycultural competence and the insufficient preparation of educators for working in multicultural classrooms. The article highlights the need for adapting international experience to the national context, specifically by developing new training programs for educators, integrating intercultural communication courses, and implementing academic mobility programs for students.

The article proposes a model for implementing polycultural education that takes into account the Ukrainian context, the needs of students, and global trends. Emphasis is placed on the importance of developing distance and interactive learning, which would provide access to intercultural experiences for students regardless of their place of residence. Additionally, the article offers recommendations for creating a legal framework to support polycultural education in Ukraine and aligning it with international higher education standards.

Keywords: polycultural competence, higher education, intercultural communication, polycultural education, international experience, adaptation of educational programs, academic mobility, distance learning, teacher training, Ukraine.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі розвиток полікультурної компетентності є важливим аспектом підготовки фахівців у

вищих навчальних закладах. Зокрема, у країнах Європи та США ця компетентність розглядається як одна з ключових складових професійного розвитку. Вона спрямована на формування навичок і знань, необхідних для успішної інтеграції в багатокультурне середовище та ефективної взаємодії з представниками різних культур. Однак, в Україні, незважаючи на визнання важливості полікультурної освіти, досі спостерігається відставання у впровадженні відповідних освітніх програм і практик. Існує необхідність адаптації зарубіжного досвіду для інтеграції полікультурної компетентності у вітчизняну систему вищої освіти. Вирішення цієї проблеми пов'язане з науково-методичними завданнями розробки, адаптації та впровадження таких освітніх практик, які б враховували національні особливості та потреби українського суспільства.

Зарубіжні дослідження демонструють значну кількість емпіричних даних, що підтверджують важливість полікультурної освіти у розвитку особистісних якостей студентів та їх підготовці до професійної діяльності у глобальному суспільстві. Наприклад, роботи Дж. Бенкса і Д. Хупса обґрунтовують необхідність інтеграції полікультурних курсів у навчальні програми для розвитку взаєморозуміння та співпраці між культурними групами. Зокрема, Дж. Бенкс підтримує ідею створення суспільства «з багатьох – одне», акцентуючи увагу на важливості єдності в різноманітті [1]. У свою чергу, українські дослідники, такі як І. Соколова і О. Вашко досліджують специфіку формування полікультурної компетентності у вітчизняних освітніх закладах. Наприклад, І. Соколова підкреслює важливість залучення студентів до вивчення інших культур через інтерактивні методи навчання, а також інтеграцію таких програм у професійну підготовку [2].

Разом з тим, вітчизняні дослідження наголошують на потребі у створенні власних освітніх технологій, що враховують національні особливості, але

адаптовані до міжнародних стандартів. Наприклад, Л. Воротняк розробила технологію формування полікультурної компетентності, що включає концептуальні, змістові та процесуальні компоненти. Однак, попри ці напрацювання, залишається невирішеною проблема стандартизації та систематизації таких програм в українській освітній системі, а також їх відповідності міжнародним вимогам. Це вказує на необхідність подальших досліджень та розробки рекомендацій для ефективної реалізації полікультурної освіти в Україні [3].

Огляд літератури. Ідеї щодо важливості вивчення культури власного народу завжди були невід’ємними від концепцій народної педагогіки, адже діти повинні навчитися жити у гармонії з іншими людьми, поважати їхні права та культурні цінності, а також прагнути взаєморозуміння і співробітництва. Освіта має сприяти всебічному розвитку людини, допомагаючи їй здобувати знання у різних галузях та формувати цілісну культуру, що охоплює багато аспектів. Також освіта повинна готувати людину до життя у суспільстві, де взаємоповага та толерантність є ключовими цінностями.

Полікультурна освіта знайшла свій розвиток у Сполучених Штатах Америки, де вона виникла в контексті громадянських рухів 1960-х та 1970-х років. Етнічні групи вимагали включення інформації про свої культури до програм шкіл та університетів. Перші етнічні дослідження здійснювали Дж. Вільямс, У. Дюбуа, К. Вудсон, Ч. Уеслі, які наголошували на необхідності підтримки культурних та етнічних відмінностей у суспільстві. Однак, постає питання, як це впливає на єдність держави і чи можливо знайти межу у визнанні культурного розмаїття. Це питання залишається актуальним і дотепер, оскільки в американській полікультурній освіті сформувалося два основних напрямки – радикальний та поміркований [4].

Прихильники радикальної полікультурності наголошують на важливості підтримки етнічних і культурних особливостей особистості, стверджуючи, що тільки через занурення в свою етнічну культуру людина може повноцінно соціалізуватися. У свою чергу, поміркований напрямок, представлений такими вченими, як Дж. Бенкс, пропонує об'єднати різні етнічні групи у єдину національну культуру, зберігаючи при цьому культурну ідентичність окремих спільнот. Дж. Бенкс виступає за ідею «з багатьох – одне» (*e pluribus unum*), коли різні етнічні та культурні групи об'єднуються навколо спільних демократичних цінностей [4].

Д. Хупс, розробник концепції міжкультурної освіти, пропонує підхід, що поєднує дві концепції. З одного боку, він підкреслює необхідність надання учням конкретних знань та навичок для успішної взаємодії з представниками інших культур у глобалізованому світі; з іншого боку, він підтримує зміцнення культурної ідентичності та підвищення самооцінки учнів. Його підхід також включає підготовку вчителів до роботи з багатокультурними класами, де враховується культурна специфіка учасників [5].

Таким чином, полікультурна освіта є засобом формування цілісного світогляду, здатності до взаємодії, співпраці та розуміння різноманіття. Це підхід, що допомагає людині сприймати світ через призму іншої культури і сприяє розвитку крос-культурної компетентності. На думку Дж. Бенкса, полікультурна компетентність включає знання, установки та навички, необхідні для ефективного функціонування в багатокультурному середовищі [4].

Дослідження полікультурної компетентності українськими науковцями, такими як Л. Воротняк, Ю Березюк, В. Стинська, Л. Хомич та інші вказують на важливість знайомства майбутніх фахівців з культурами інших народів та їх вплив на професійний розвиток. Дослідниця І. Соколова підкреслює, що для формування полікультурної компетентності студентів важливо навчати їх

знаходити та оновлювати інформацію про інші культури, а також вміти застосовувати ці знання у своїй професійній діяльності. У своєму дисертаційному дослідженні “Формування полікультурної компетентності у майбутніх учителів-філологів” вона визначає цю компетентність як інтегровану та багаторівневу структуру, що формується в процесі професійної підготовки людини. Вона стверджує, що успіх такого «новоутворення» залежить від рівня розвитку компетенцій, які сприяють соціалізації особистості, формуванню світоглядних позицій та професійних навичок, здатності до самореалізації та постійного самовдосконалення [4].

Інший підхід досліджувала Т. Чаркіна яка розглянула процес формування полікультурної компетентності на прикладі підготовки політологів. Вона зазначає, що вивчення іноземних мов є важливим аспектом, який допомагає студентам не лише оволодіти мовою, а й зрозуміти культуру, з якою ця мова пов’язана. Вона підкреслює, що формування полікультурної компетентності залежить від адаптації до культурного контексту як національної, так і іншомовної культур. Її дослідження доводить, що використання культурологічного підходу разом з комунікативною методикою є найбільш ефективним у цьому процесі [6].

Л. Воротняк розробила технологію формування полікультурної компетентності, яка складається з трьох ключових компонентів. Перший компонент – концептуальна основа – базується на науково обґрунтованій концепції чи системі уявлень. Другий компонент – змістова частина – включає визначення і формулювання цілей навчання. Третій компонент – процесуальна частина – охоплює організацію навчального процесу, методи та форми навчальної діяльності студентів і викладачів, а також управління процесом та оцінку результатів [3].

У дослідженні Ю. Березюк аналізується дидактичні технології полікультурної компетентності майбутнього фахівця, що вона є складною багатокомпонентною системою, яка базується на теоретичних знаннях про етнокультурне різноманіття світу. Дослідниця визначає структурні компоненти цієї компетентності, такі як когнітивний (етнічне самовизначення та знання культур), афективний (пізнавальний інтерес), операційний (інформаційні уміння) та поведінковий (досвід міжкультурної взаємодії). Вона стверджує, що ефективність процесу формування цієї компетентності залежить від інтеграції полікультурної інформації з основним навчальним матеріалом та взаємозв'язку між навчальною і позанавчальною діяльністю. На її думку, реалізація цих умов може сприяти покращенню рівня сформованості полікультурної компетентності у молодших школярів [7].

Полікультурність розуміється як процес взаємовпливу культур, який відбувається постійно, і культурні контакти та взаємозапозичення стають природною нормою. Цю концепцію розробили історики Р. Келлі та В. Прашад, які виявили глибинні зв'язки між культурами, що формували сучасні культурні традиції. Вони стверджують, що культури перебувають у постійному процесі взаємодії, обміну ідеями та практиками, і в результаті кожна людина є носієм міксу різних культурних впливів, навіть якщо ототожнює себе з однією культурною спільнотою. Згідно з їхніми поглядами, полікультурність відрізняється від мультикультурності тим, що розглядає культури як динамічні, інтерактивні та змішані, на відміну від статичних, замкнених форм мультикультурності, яка підкреслює відокремленість культурних груп і спрямована на збереження цих відмінностей [8].

Прихильники полікультурного підходу критикують мультикультурність, стверджуючи, що її акцент на відокремленості культурних груп може призводити до соціальної роз'єднаності, тоді як полікультурність сприяє

соціальної згуртованості, розглядаючи культури у контексті їх динамічної взаємодії. З точки зору психології, полікультурність розглядається як більш продуктивний підхід, оскільки динамічне сприйняття властивостей людини (таких як інтелект і особистість) стимулює відкритість до нових знань і особистісного зростання, знижуючи стереотипні уявлення щодо інших людей [8].

Численні дослідження демонструють позитивний вплив полікультурності на ставлення до культурних меншин, іноземців та представників інших культур. Полікультурність також позитивно впливає на освітнє середовище, сприяючи глобалізації, міжкультурним контактам та взаємозбагаченню культурного досвіду, що має позитивні наслідки для студентів і викладачів [9].

Вітчизняні дослідники по-різному визначають суть полікультурності. Українська дослідниця В. Мичковська розглядає її як «принцип співіснування різних етнокультурних спільнот у суспільстві, де вони зберігають свою ідентичність, рівноправність та зв'язок з широкою спільнотою, сприяючи взаємозбагаченню культур». Вона підкреслює, що цей процес підтримується соціально-економічними зв'язками, які є основою для взаєморозуміння між народами [10].

І. Ковалинська чітко розмежовує полікультурність та мультикультурність, наголошуючи, що перший підхід підтримує ідею відкритої взаємодії та обміну між культурами, тоді як мультикультуралізм розглядає кожен культуру окремо, обмежуючи міжкультурні контакти та залишаючи знання про інші культури на поверхневому рівні. Дослідниця вказує на те, що впровадження полікультурності в освітній процес покращує взаємодію гетерогенних груп і сприяє ефективному спілкуванню, підкреслюючи подібності культур замість відмінностей [10].

Т. Сніца розглядає полікультурну компетентність як «комплексну якість особистості, що формується через толерантність та моральні цінності, і проявляється у здатності конструктивно взаємодіяти з представниками різних культур» [10].

Підсумовуючи підходи науковців до поняття полікультурності, можна зазначити, що більшість з них пов'язують його з міжкультурною комунікацією, відкритістю до взаємодії та толерантністю, підкреслюючи важливість прийняття культурного розмаїття та динаміки розвитку культур.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз та адаптація досвіду формування полікультурної компетентності у вищих навчальних закладах Європи та США з метою впровадження ефективних освітніх практик в Україні. Це передбачає вивчення зарубіжних підходів, оцінку їхньої ефективності та розробку рекомендацій для інтеграції полікультурної освіти у навчальні програми українських університетів.

Завдання:

1. провести огляд наукової літератури щодо полікультурної компетентності, особливо у контексті освітніх програм Європи та США;
2. оцінити ефективність існуючих зарубіжних моделей та підходів до полікультурної освіти з точки зору їх застосування в українському контексті;
3. розробити рекомендації впровадження полікультурної освіти у вищих навчальних закладах України, яка б враховувала національні особливості та сучасні виклики.

Результати дослідження. Полікультурна компетентність у ЗВО Європи та США трактується як система знань, навичок та вмінь, які сприяють інтеграції в багатокультурне середовище та взаємодії з представниками інших культур на основі поваги, емпатії та гнучкості. Вона є важливим елементом підготовки студентів до роботи в глобалізованому суспільстві, оскільки сприяє

формуванню здатності спілкуватися, адаптуватися та взаємодіяти з різноманітними культурними групами. Так, наприклад, у США ця компетентність входить до програм підготовки вчителів та соціальних працівників, що дозволяє їм готуватися до роботи у мультикультурних спільнотах.

Згідно з європейськими освітніми стандартами, полікультурна компетентність не обмежується лише знанням іноземних мов чи культурних традицій. Вона включає здатність до міжкультурної комунікації, яка передбачає розуміння соціальних і психологічних аспектів інших культур, здатність адекватно інтерпретувати поведінку представників інших етнічних груп та використовувати ці знання для уникнення культурних конфліктів. У таких країнах, як Німеччина та Франція, розроблено програми професійної підготовки викладачів, що включають курси з психології міжкультурної комунікації та тренінги з управління мультикультурними колективами [11].

Формування полікультурної компетентності неможливе без урахування психологічних та педагогічних факторів, що впливають на процес навчання та адаптації студентів. У європейських та американських університетах велика увага приділяється розвитку психологічних ресурсів, таких як мотивація до навчання, відкритість до нових досвідів, здатність долати стресові ситуації у процесі міжкультурного спілкування. Наприклад, у США студенти проходять спеціальні тренінги, спрямовані на розвиток емоційного інтелекту та здатності працювати в багатокультурних командах. Це дозволяє створювати умови, у яких студенти почуваються психологічно комфортно, навіть перебуваючи у незнайомому культурному середовищі [12].

Важливою складовою таких тренінгів є навчання толерантності та розвитку емпатії, що допомагає студентам краще розуміти представників інших культур та уникати конфліктів. У Великій Британії навчальні програми

включають інтерактивні курси, які дозволяють студентам моделювати реальні життєві ситуації та знаходити шляхи вирішення конфліктів, що виникають на основі культурних відмінностей. Це створює позитивний досвід міжкультурної взаємодії та сприяє інтеграції студентів у академічне середовище.

Практика впровадження полікультурної освіти у США та Європі.

У США застосовуються комплексні програми, що включають розвиток критичного мислення, навичок міжкультурної комунікації та співпраці. Особливо це помітно в університетах, де програми передбачають активну участь студентів у проектах соціальної справедливості, які націлені на подолання дискримінації та сприяння інтеграції культурних груп. Курси з історії етнічних спільнот, їхнього впливу на американське суспільство, а також навчання на основі кейсів, де студенти аналізують реальні приклади культурних конфліктів, сприяють розвитку полікультурної компетентності у майбутніх спеціалістів.

У Європі розвиваються освітні практики, спрямовані на підготовку студентів до роботи в багатокультурних середовищах через програми міжнародного обміну та участь у стажуваннях за кордоном. Це дає студентам можливість набувати практичних навичок у реальних умовах, взаємодіючи з представниками різних культурних спільнот. Наприклад, у Великій Британії університети активно залучають студентів до програм Erasmus+, що дозволяє їм працювати та навчатися у різних країнах Європи, тим самим розвиваючи полікультурну компетентність та адаптаційні навички [11].

Для успішної реалізації полікультурної освіти викладачі самі повинні володіти відповідною компетентністю, тому програми професійного розвитку викладачів у Європі та США зосереджуються на навчанні методам міжкультурного менеджменту та адаптації навчальних матеріалів для роботи з багатонаціональними групами студентів. У Німеччині викладачі проходять

тренінги, спрямовані на розвиток навичок міжкультурного лідерства та управління різними типами класів, що дозволяє їм ефективно викладати для студентів з різних культурних груп.

У США програми підготовки викладачів включають розробку нових методичних матеріалів, які спрямовані на інтеграцію полікультурної освіти в навчальні курси. Такі курси не лише розширюють знання викладачів про інші культури, а й формують навички адаптації методів навчання з урахуванням культурних особливостей студентів, що дозволяє більш глибоко інтегрувати студентів у навчальний процес та забезпечити їхню академічну успішність [1].

Інтерактивні та дистанційні технології стали важливим інструментом у впровадженні полікультурної освіти, особливо в умовах глобалізації та пандемії COVID-19. У європейських та американських університетах активно застосовуються онлайн-платформи та цифрові навчальні ресурси, які дозволяють створювати віртуальні класи та міжнародні освітні проєкти. Ці технології відкривають доступ до навчання для студентів з різних країн та регіонів, забезпечуючи інтерактивний обмін культурним досвідом у реальному часі.

У США розвиток технологій у сфері освіти дозволив значно розширити можливості для дистанційного навчання, що сприяє розвитку полікультурної компетентності студентів. Віртуальні міжнародні обміни та онлайн-курси, присвячені вивченню культурного розмаїття, стали невід'ємною частиною сучасних навчальних програм. Ці курси допомагають студентам отримувати досвід взаємодії з представниками інших культур у безпечному середовищі, формуючи в них необхідні навички та знання для майбутньої професійної діяльності [13].

Викликами у впровадженні полікультурної компетентності у США є проблема адаптації освітніх програм до швидкозмінного соціокультурного

контексту, зокрема до зростання кількості іноземних студентів з різних країн. Незважаючи на активну політику підтримки студентів-мігрантів, є труднощі у розробці інклюзивних курсів, які враховували б індивідуальні особливості етнічних та соціальних груп. Іншою проблемою є відсутність достатньої підготовки у викладачів, що ускладнює інтеграцію полікультурних програм у навчальний процес.

Європейські університети також стикаються з подібними проблемами. В умовах міграційної кризи та зростання кількості біженців у деяких країнах, таких як Італія та Греція, бракує ресурсів для створення адаптаційних програм для студентів-мігрантів. Окрім цього, відсутність стандартизованих критеріїв оцінювання рівня полікультурної компетентності викладачів та студентів ускладнює впровадження ефективних програм розвитку цієї компетентності [13].

Можливості адаптації досвіду в Україні

Аналізуючи досвід США та країн Європи, можна виділити кілька напрямків для адаптації їхніх практик в Україні. По-перше, варто розробити навчальні програми, спрямовані на розвиток міжкультурного спілкування та інтеграції в професійну підготовку викладачів і студентів. Це може включати впровадження курсів з критичного мислення, тренінгів з управління конфліктами, а також практичні заняття, де студенти взаємодіятимуть з представниками різних культурних груп.

По-друге, важливо створити умови для академічної мобільності. Підписання угод про співпрацю між українськими університетами та закладами освіти країн ЄС і США дозволить організовувати програми обміну та спільні освітні проєкти. Це сприятиме інтеграції студентів у міжнародне академічне середовище та формуванню у них полікультурної компетентності через реальний досвід навчання за кордоном [3].

Україна має великий потенціал для впровадження полікультурної освіти на основі міжнародного досвіду. Проте для цього необхідно адаптувати західні практики до українських реалій, з урахуванням особливостей національної освітньої системи та соціокультурного контексту. Зокрема, варто розробити нормативно-правову базу, яка підтримуватиме інтеграцію курсів з міжкультурного спілкування у навчальні програми та стимулюватиме академічну мобільність студентів і викладачів.

Для успішної адаптації досвіду США та Європи в Україні необхідно провести пілотні проекти з впровадження полікультурних курсів, які будуть орієнтовані на розвиток міжкультурної компетентності студентів. Пілотні проекти можуть стати основою для формування навчальних програм, що враховують специфіку українського суспільства та освітніх реалій. Важливо також створити систему професійної підготовки викладачів, яка включатиме курси з розвитку полікультурних навичок та інструментів управління багатонаціональними класами [3].

Висновки. Дослідження показало, що формування полікультурної компетентності у закладах вищої освіти Європи та США базується на інтеграції знань і навичок, необхідних для ефективної міжкультурної комунікації. Основними аспектами є адаптація студентів до багатокультурного середовища, розвиток емпатії, гнучкості та здатності до вирішення конфліктів на основі культурних відмінностей. У європейських університетах, зокрема в Німеччині та Великій Британії, широко використовуються програми міжнародних обмінів та тренінги, спрямовані на розвиток психологічних і комунікативних навичок викладачів і студентів. Американські університети зосереджуються на розробці інтерактивних курсів, що охоплюють теми соціальної справедливості, міжкультурної взаємодії та боротьби з дискримінацією. Це дозволяє студентам

на практиці розвивати полікультурну компетентність через моделювання реальних життєвих ситуацій та взаємодію з представниками інших культур.

Дослідження виявило низку перешкод у впровадженні полікультурної освіти, серед яких – недостатня підготовка викладачів та обмежені ресурси в деяких країнах Європи. В Україні є можливості для адаптації західних практик, проте потрібно створити нормативну базу та реалізувати пілотні проекти для інтеграції курсів міжкультурного спілкування у навчальні програми.

Подальші розвідки мають включати аналіз ефективності застосування західних підходів в українській освітній системі. Важливим є проведення порівняльних досліджень, щоб визначити, наскільки ефективні різні моделі полікультурної освіти для різних груп студентів, включаючи іноземних студентів, внутрішньо переміщених осіб та представників національних меншин.

Актуальним також є розробка методик оцінки полікультурної компетентності, що відповідатимуть українським освітнім стандартам. Це сприятиме створенню системного підходу до розвитку міжкультурних навичок у студентів та викладачів з урахуванням успішного досвіду європейських та американських освітніх установ. Додатково необхідно дослідити, як використання дистанційних та інтерактивних методів навчання може сприяти формуванню полікультурної компетентності в Україні з огляду на цифрові трансформації в освіті та позитивний досвід таких країн, як Німеччина і США.

Список використаних джерел

1. Banks J. A. Multi-cultural Education: Development, Dimensions, and Challenges. Phi Delta Kappan. 1993. P. 24.

2. Соколова І. В. Івашко О. А. Формування полікультурної компетентності у майбутніх учителів філологів. *Педагогічні науки: збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету* 2009. № 1. 243–251.
3. Воротняк Л. І. Особливості педагогічної технології формування полікультурної компетентності магістрів у вищих педагогічних навчальних закладах. *Педагогічний дискурс*. 2008. 6, 48–53
4. Бахов І. С. Тенденції розвитку полікультурної освіти у професійній підготовці фахівців Канади і США: монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 420 с.
5. Лощенова І. Ф. Розвиток ідей полікультурного виховання у світовій педагогічній думці. *Педагогіка і психологія*. 2002. №1/2. С.68–71.
6. Чаркіна Т. І. Теоретичні аспекти формування полікультурних компетенцій в сучасному освітньому просторі. *Науковий вісник. Серія Філософія*, 2016. № 47. С. 138– 146.
7. Березюк, Ю. О. Дидактичні технології формування полікультурності майбутнього фахівця. *Українська полоністика*. 2020. Том 18. С.181–185.
8. Бріт Н. М., Шульга Н. В. Організаційно-педагогічні засади розвитку полікультурної освіти у вищих навчальних закладах Великої Британії: монографія. Умань : ФОП Жовтий, 2015. 152 с.
9. Формування професійної компетентності майбутнього педагога: теорія і практика : колективна монографія. / за ред. В. В. Бойченко. Умань : Візаві, 2020. 332 с.
10. Стинська, В. В., Клепар, М. В., Чінчой, О. О. Формування полікультурної компетентності вчителів у сучасному освітньому просторі: особливості та виклики. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2023. № 211. С.57–62.

11. Мілютіна О. К. Полікультурна освіта як складова національного курікулуму Великої Британії. *Порівняльно-педагогічні студії*. Умань, 2010. №3-4. С.116–122.
12. Пришляк, О Ю. Мультикультуралізм і мультикультурна освіта за рубежом та в Україні. *Соціальна робота та соціальна освіта. Теорія і методика соціальної роботи*. Вип. 2. 2019. С.39–46.
13. Хомич Л. О. Полікультурна освіта в контексті загально культурного розвитку особистості педагога: монографія. Кіровоград : Імекс. 2014. 211 с.
14. Асаєва В. В. Філософія сучасної полікультурної, мультилінгвальної освіти. <http://www.infolibrary.com.ua/books-text11612.html> (дата звернення 20.09.2024).
15. Авхутська С. О. До питання формування полікультурної компетентності майбутнього вчителя. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 2(12). 2011. С. 233–241.